

slovenskiga jezika in vajo navadnih pisem v slovenskem jeziku v spodnji umetniški, in v 2. in 3. razredu ljudske šole, keršanski nauk v obeh jezicah v začetnih razredih ljudske šole pa branje in pisanje v slovenskem jeziku kot predpisani — čeravno le nekatere ure o tednu. Čeravno malo, se vunder s to mervico učencam priložnost da, po lastni pridnosti se po tem bolje v slovenskem jeziku izobraziti in v starejih letih se saj spomniti, da je tudi slovenska slovnica na svetu! Primerimo pa to, da se saj nekaj za materni jezik v naših šolah zgodi, s tem, kar se drugod zgodi, na priliko, v Mariboru, Ptujem, Radgoni, Slovenjim Gradcu, in morebiti tudi v Ljubljani, kjer enake postave veljajo, in je potreba enako očitna — moramo reči, da se je pri nas prav veliko storilo. Zato pa naj bo tudi hvala in zahvala tebi, višja duhovšina! zlasti Vam distriktnimu ogledu šol, prečastitimu g. opatu, ki neutrudljivo, če ravno natihamo, skerbite za napredek in omiko domačiga jezika, — hvala Vam, g. vodja ljudskih šol, kterimu zraven dobriga serca, s kterim svoje naloge lepo doveršujete, tudi krepko vodstvo učencov želimo, — in hvala Vam, g. katehet, ki ste nar veči pomočnik vsim tistim, ki ali volje ali glave nimajo, svojimu poklicu zadostiti ali tudi mlajših učencov vedenje zasluži očitno hvalo, in če bo g. Anton Stranik zemljomerstvo ali kakošen drug nauk po svoji obljubi prihodnje leto slovensko razlagal, — in če neutrudljiva g. Krajnca v svojih delih v slovenšini, in g. F. K. v slovenski pevski družbi ne bojo odjenjali, bo dozorelo iz njih prizadevanja mnogo veselega sadu v prid naši mili slovenski domovini.

Iz Ljubljane. 26. in 29. dan pretekliga mesca so bili za odbornike perviga volitveniga reda Ljubljanskega mosta naslednji gospodje izvoljeni: Andrej Malič, Miha Šusteršič, France Tertnik, dr. Anton Rak in pa dr. Janez Ahačič. — V porotnih sodbah so bili pretekli in ta teden sojeni: Janez Hlebajne, po domače Skumavec, 49 let star in oče peterih otrok, zato ker je bil svojiga topiga (blödsinnig) brata 3. dan svečana tekočiga leta z nekim polemam in z nogo nekiga trinoga po glavi tako nabil, da je čez dva dni umerl. Hlebajne sicer miren človek, je vse obstal, kar je storil, in je rekel, da je hotel svojiga brata Urbana le ukrotiti, ker se ga je bal on in cela njegova družina, zavolj njegove prevelike togote, da se je bil le zato nad njim znosil, ker je bil domačim ljudem prenevarin. Gosp. dr. Napreth ga je zagovarjal, in je dokazati skušal, da, kar je Hlebajne storil, je le v nevarnosti svojiga lastniga življenja in svoje družine storil. Porotnikov pet ga je nedolžniga, sedem pa kriviga spoznalo; in ker ga tedej niste po postavi dve popolni tretjini porotnikov kriviga spoznale, je bil zatoženec uboja nedolžen spoznan in spuščen. — 29. in 30. dan je stal pred porotno sodbo pa Simon Nastran, po domače Kajsovc, zal in bistroumen fant iz Vodice, živinski zdravnik, tudi zavoljo uboja, ker je nekiga živinskiga mazača v bližnji okolici, kakor so priče govorile, svojiga znanca in tako rekoč prijatla zvečer iz gostivnice domu gredé ubil, kar pa pri sodbi ni obstal, ampak rekel je le, da je mogoče, da se na kajtaciga ne more opomniti, da je bil preveč pijan. 12. priče je bilo pri sodbi, ktere so pa enoglasno pričale, da ni bil tako pijan, da bi se ne bil zavedil. Gosp. dr. Ovijač ga je zagovarjal. Porotniki so ga kriviga spoznali, in sodba ga je na 5 let v hudo ječo obsodila. — Včeraj in prevčerajšnjim je bil pred porotno sodbo Jožef Jakel, sploh Križnikov Jože iz Krajske Gôre, 17 let star, zavoljo tatvine; akoravno še tako mlad, je bil vender le precej velik tat. kradel je kar je mogel, de-

narje, sir, železo, moko itd. Pred sodbo je vse natanko obstal, kar je naredil. Njegov zagovornik je bil gosp. dr. Karl Wurzbach, njegovo govorjenje, tako krepko in gladko, je bilo le zatoženimu zaslužno kazin pomanjšati. Priče je bilo 6. Porotniki so ga na vsih osem prasanj enoglasno kriviga spoznali, in potem ga je porotna sodba na poldrugo leto v hudo ječo obsodila. — Baron Jelačić s 4 generali se je predvčerajšnjim ob petih popoldne po železni cesti iz Dunaja pripeljal in je precej naprej v Verono odrinil. — Kakor se sliši se bojo cesar tudi skoz Ljubljano v Verono podali. — Vrednik „Novic“ g. dr. Bleiweis se je pretekli petek v Solnograd podal k velikimu kmetijskimu zboru; z njim je šel tudi g. Ulrih, gojzdni oskerbnik iz Bleda, in še 3 drugi gospodje. Zbor se je o pondeljek začel in se bo o saboto končal.

Novičar iz mnogih krajev.

Dunajski vradni časnik od 28. augusta naznani pet cesarjevih dopisov od 20. augusta: 3 na predsednika ministerstva, 2 pa nad predsednika deržavniga svetovavstva, ki zadevajo prihodnjo notranjo osnovo austrijskiga cesarstva; zapopadek teh ukazov je: da so prihodnjič ministri le samimu cesarju v vsim svojim djanji odgovorni in nobeni drugi oblasti, in da imata imenovana dva predsednika cesarju nasvêt predložiti: ali zamore in kako vstava od 4. marca 1849 izpeljana biti. — Politiško osnovo vojvodine Serbske in Temeškiga Banata, in razdelitev sodijskih vradnic ondî, od cesarja poterjeno, je ministerstvo te dni razglasilo. — Minister notranjih oprav je zemljišnim oprostivnim komisijam ukazal, oprostivne opravila pohititi in kmalo dokončati, ker je volja cesarja, da se kmetam dovoljene oprostjenja popolnoma spolnejo. — Ministerstvo uka in bogočastja je 27. augusta zastran ljudskih šol sledečo postavo razglasilo: 1) Vsak otrok mora celih 6 let v šolo hodit, in je ne smé, če začne ravno pred 6. letam v šolo hodit, pred 12. letam zapustiti; ondî pa, kjer otroci zavolj daljave ne začnejo pred sedmim letam v šolo hodit, je ne sméjo tudi pred trinajstim zapustiti. 3) Starši, ki nemarno svoje otroke v šolo pošiljajo, jih ne sméjo pred dvanajstim letam iz šole vzeti, ampak jih morajo dalje v šolo pošiljati, da se vsiga naučé, kar so popred zamudili. 4) Tisti otroci, ki so jeli o pravim času v šolo hodit, in so celi čas pridni in marljivi bili, jo znajo po spolnjenim dvanajstim letu, tode le po izpraševanji zapustiti. 5) Učitelj mora otroka, kadar začne v šolo hodit, v zapisnik zapisati, kteri se v šoli hrani, in kamor se tudi njegove spriče denejo, kader se njegovi starši v drugi kraj preselijo. — Drugi razglas naznani pa, da mora vsaka šola 3 razrede (klase) imeti, v nobenim klasu pa ne smé čez 100 učencov biti; tam pa, kjer je več učencov za en klas, se morajo v dveh izbah učiti. Tudi se sliši, da se bo osnova gimnazialnih šol nekoliko preuredila. — V vojaški vaji Laške armade, h kteri tudi cesar pridejo, se bo v šotoriših od Verone memo Brešie do Milane 65.000 vojakov zbralo. — Matica ilirska bo začela le poznanski časnik za ženstvo in mladost izdajati. — Iz vsih krajev Laškiga se slišijo žalostne novice od nove neznane bolezni na grojzdji, pri kteri se po lesu in perji bel plesnjive pokaže, ki celo tertu nanagloma zadušî; nihče ne pozná natore in vzrokov te hude kuge, ktero Pukerjevo kugo zato imenujejo, ker je vertnar Puker prvi to bolezn spoznal in popisal. Bojé se, da bi se ta tertna kuga kakor gnjilina krompirja po celim svetu ne razširila. — V Rimu se zmira več od moritev sliši. — Černogorci se močno za vojsko zoper Turka pripravljajo, od neke vlade so 13.000 cekinov v pomoč dobili.